

Na začátek několik vět o panu Zahrádkovi

NEJEDLÉ KVĚTINY
NEUZNAVÁM!

Tak především: pan Zahrádka se nejmenoval Zahrádka. Mohl se jmenovat jakkoli, ale ať už to byl Novák, Horák, Rádsetoulal, nebo Skočdopole, my mu budeme říkat Zahrádka. Byl to celkem dobrotivý člověk mírné povahy, pokud ho něco skutečně nerozzlobilo (například sršeň v pracovní rukavici, to pak uměl být i sprostý). A co se o něm dá říci dalšího?

Pan Zahrádka měl křestní jméno Jindřich a už odrostlejší děti. Potom měl ještě nudnou práci na úřadě pro úřední záležitosti úředníků. Všichni úředníci z celého hlavního města si k němu v úředních hodinách chodili pro razítka a všelijaká potvrzení a on si vyplňoval v tabulce, kdo z úředníků si ještě pro razítko a potvrzení na úřad nepřišel. Děti pana Zahrádky studovaly v cizích zemích cizí jazyky. Zde kromě studií holdovaly návštěvám kaváren a muzeí a byly rády, když někde bylo plno lidí.

Pan Zahrádka se lidem spíše vyhýbal a návštěvám kaváren a muzeí neholdoval. Pan Zahrádka holdoval své zahrádce.

Byla to zahrádka kousek od Mělníka, umístěná tak šikovně, že na ni nebylo skoro odnikud vidět. Ovšem z ní byl na jednom místě krásný výhled do daleka. Rostlo tam, co už tak na zahrádkách roste, ale taky pár zvláštních rostlin, které se jinde moc nevidí. Pan Zahrádka totiž toužil po tom, aby se všechno z jeho zahrádky dalo jíst — včetně kytek! „Nejedlé květiny neuznávám,“ říkával tak dlouho, až si tím zprotivil všechny sousedky. Ty totiž měly květiny v oblibě, zejména

tulipány, pivoňky a gladioly, které se kromě krásy vyznačují vysokým stupněm nejedlosti, ba jedovatosti. A to ještě nevěděl, jakého sousedství se brzy dočká!

Pan Zahrádka tak na své zahrádce trávil dost času sám. Ve slaměném klobouku a v košili po tátovi by v něm nikdo nepoznal toho pečlivého úředníka z Prahy. A někdy, když bylo dlouho ticho a psi z okolí přestali štěkat, si pan Zahrádka dokonce zpíval. Dokonce nahlas. Takovou věc by si nikdy dříve ve městě netroufl.

A občas večer, když zpívali slavíci nebo houkali sýčci, když zalezly vosy a vylezli komáři, si pan Zahrádka nalil skleničku domácího jablečného moštu. Prošel si v hlavě, jaký ten den udělal kus práce, a řekl si: „Teď si snad můžu trochu oddáchnout!“

A jak to jeho oddáchnutí vypadalo? Docela dětinsky nevinně. Uléhal do houpací sítě napnuté ve stínu ovocných stromů, vymýšlel si básničky a snil. A že to byly sny místy hodně zvláštní, někdy jedlé, někdy méně, to už jaksi vyplývá z podstaty pana Zahrádky... a jeho zahrádky.

Ačokča

Už není přesně známo, kde pan Zahrádka ta semínka splasil. Asi na nějaké semínkové burze. Semínka to byla zvláštní, zubatá, ale jejich název upoutal pana Zahrádku ještě více: ačokča čili paprikookurka. A-ČOK-ČA, A-ČOK-ČA, opakoval si pan Zahrádka v duchu, když si je vysel k plotu. No, hlavně to nepoplést. Rozhodně to není A-ČOČ-KA, to by byla úplně jiná kytka, že ano. Ačokča je popínavá, má jedlé plody a tím je užitečná. A dozrává o babím létě.

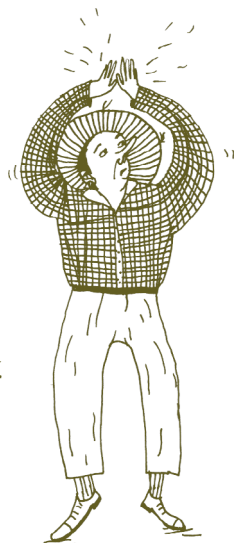
Každý vinař ví, že na podzim létají do vinic špačci. Ale jen

někteří vinaři (a ze všech nejméně ti, kteří na špačky berou flintu) vědí, že na víno jim sem tam létají taky andělé. Pan Zahrádka to věděl, protože na špačky flintu nebral. Bral na ně na-nejvýš tak svoje dlaně, když hezky pleskly o sebe, a potom ještě nenápadné (to aby sousedi neřekli), avšak důrazné KŠÁ!

Toho zářiového dne, kdy děti jsou ve škole a dozrávající víno je obleto-

váno ptactvem nebeským, si pan Zahrádka vzal neplacené volno. Dívali se na něj na úřadě trochu zle, ale tu pachuč ze sebe setřásl, jen co vystoupil z autobusu. Seděl u svého pracovního stolu pod otevřeným oknem, krasopisně popisoval skleničky s letošní marmeládou a těšil se, koho jí potěší a kolik jí zpeněží na bleším trhu. Když se to štěbetání z vinohrádku už nedalo poslouchat, rozhodl se, že špačky vyruší. „To by mi neužrálo ani na rozinky,“

ANĎELŮM V NOUZI
SE POMÁHA!

brblal si pod vousy. Vyšel ven, udělal své PLESK a KŠÁ, zívá a šel zase dovnitř hodit si na chvíli šlofíka.

Nejlíp se mu usínalo při čtení, a tak se začel do pojednání o cukernatosti révy. Už už usínal a vtom měl dojem, že slyší tenké, tenoulinké POMÓÓÓC! Skoro jako by to pištěl netopýr. Ale nebyl to netopýr.

Byl to anděl, jak pan Zahrádka vzápětí zjistil. Úplně mladý a úplně poplašený anděl zachycený do drátů elektrického vedení. POMÓÓÓC! pištěl vytrvale a úpěnlivě a v andělím světě by to jistě pokládali za hurónský řev.

Andělům v nouzi se pomáhá, pomyslel si pan Zahrádka a běžel pro skládací štafle. Nebyly to štafle obyčejné, byly nastavovací, ale přesto ani do nebe, ani k andělovi zachycenému v drátech nestačily. Proti žlutnoucímu nebi mohla silueta pana Zahrádky ve slamáku, který se natahoval z vrcholku štaflí po andělovi, vypadat trochu jako reklamní štít propagující nějakou zdravou potravinu.

Co teď, pomyslel si Jindřich Zahrádka, co s andělem, co s těmi dráty? A nebyl šťastný. Anděl taky ne, celý se třásl a komíhal nohama.

A-čok-čá, zašumělo panu Zahrádkovi náhle v levém uchu.

A-čok-čá, zašustilo mu i v pravém uchu podruhé a hlasitěji a na chodidle ho cosi polechtalo.

A-čok-čá, zahučelo to potřetí jako z amazonské džungle a nedalo se to přeslechnout.

Už ani přehlédnout se to nedalo: divoce se pnoucí šlahouny ačokči popínavé objaly pana Zahrádku v pase a nadzvedly ho. „Liány? Copak jsem nějaký Tarzan?“ protestoval pan Zahrádka, prskal jako křeček a kvůli závratí zavřel oči.

Kamsi se nesl.

Do nebe? Do nebička?

Ne tak docela. Úponky velepopínavice ačokči ho vynesly k drátům elektrického vedení stejně dobře jako hasičský vůz vybavený superdlouhým žebříkem. To už pan Zahrádka oči otevřel a jednal. Anděla takhle zblízka nikdy neviděl a v té nečekanosti si ani nevybavil, jestli se andělům tyká, nebo vyká. Tak to střídal.

„Tak pojď, anděli,“ konejšil vyjukaného božího posla před sebou. „Tady tím křídlem kdybyste ráčil... jaksí... trochu spolupracovat.“ A ono to jakžtakž šlo. Jakmile se panu Zahrádkovi podařilo s pomocí zahradnických nůžek vyprostit poslední cíp bílé košile, vyletěl anděl jako střela k nebi. Jen kousek látky velký jako kapesník zůstal panu Zahrádkovi v ruce.

Anděl, který se ve svém strachu ani nepředstavil, se ještě na chvíli střemhlav vrátil dolů. Zapanáčkoval nad vinohradem a bylo slyšet, jak piští nebo, chcete-li, huláká:

„Já jsem tvůj strážný! Děkuju a drž se, Jindřichu!“ Pak se vyčůral, zaprůvanil, až klobouky lítaly vzduchem, a byl pryč.

„Anděl? Strážnej? Co mi tu čůrá? No nevím, nevím,“ vrtěl pan Zahrádka nedůvěřivě hlavou a rozpačitě si ten kousek látky strčil do kapsy.

Zahrad počůraných andělem není na světě moc, a když už jsou, tak bývají u klášterů, kam se běžný člověk nedostane. Zahrada počůraná andělem plodí sladké ovoce a zdravou zeleninu. Takové zahradě se přízemní mrazíky vyhýbají obloukem. V takové zahradě je dobře.

Ačokča byla ráda, že mohla pomoci panu Zahrádkovi. Pan Zahrádka byl rád, že mohl pomoci andělovi. A anděl byl rád, že je rád.

Kralupská obří

Srdcem zahrádky není skleník.

Dokonce ani záhon s květinami, ani

to okrasné jezírko s čolkem nejsou srdcem zahrady. Srdcem

zahrádky a zároveň jejím žaludkem i plícemi je totiž kompost.

Ten tepe a dýchá, ten si tlí, tráví a přežvykuje, i když vše ostatní třeba odpočívá v zimním spánku. A právě na kompostu vyrašila dýně, jejíž sazenici pan Zahrádka koupil začátkem dubna na holešovické tržnici od pána, který se divně uchechtával.

„Kralupská obří,” říkal, „regionální specialitka! Tu jinde neseženete, a když ji dáte na kompost, dočkáte se úrody, o jaké se vám nesnilo!”

Dalšího týdne se ho pan Zahrádka chtěl přeptat, zda ji má vsadit před ledovými muži, nebo raději až po nich, ale uchechtavý mužík už na tržnici nebyl. Jeho místo v zadním růžku mezi včelařem z Brd a maďarským uzenářem zaujala mlékárna s umělohmotnou bučící krávou, které se pan Zahrádka vyhnul širokým obloukem.

A tak zůstal na svou kralupskou obří dýni sám.

Zasadil ji až po zmrzlých, protože jeden nikdy neví, co se Pankráci, Serváci či Bonifáci toho roku prožene hlavou. A zasadil ji na kompost, i když ho soused odrazoval, že mu taková dýně z kompostu vysaje všechny živiny a nebude mít kompost, ale spíš příliš luxusní záhon.

„Aťsi,” řekl mu na to pan Zahrádka. „Je to kralupská obří, tak ať prospívá.”

A ona prospívala. Zespodu ji hřály tlející zbytky organické hmoty, které sem pan Zahrádka vozil i z domova. Shora ji hřálo květnové, červnové, ba i červencové a srpnové slunce.

Na takovém kompostu by se dařilo i exotickému melounu, natožpak tuzemské dýni!

Tahle dýně byla ovšem dost divná.

Pouštěla mnohametrové šlahouny do stran, jak to dýně dělávají, kvetla ostošest, ale plodů mnoho neměla. Naopak, měla jich málo, lépe řečeno jeden. O to víc ho pan Zahrádka hýčkal. Podložil jej nejprve prkénkem, poté

trampolínou a nakonec plachtou od vysloužilého cirkusového stanu, aby od země nechytal hnilobu. Dělal mu místo nejprve rukama, potom sekačkou a pak už jen tak, že narychlo odklízěl vše, co dýně povalila. Skleník, kůlničku a nakonec i plot. Takový to byl plod.

A přišlo pozvolné září, s ním babí léto, jak má být, a po něm další podzimní měsíce. Říjen se chýlil ke konci a v době, kdy zahradníci sklízejí, co má být sklizeno, pan Zahrádka mohl tak leda leštit tu obrovskou dýni. Nic jiného se mu toho roku neurodilo. Lépe řečeno urodilo by se, kdyby to nezavalila kralupská obří.

Jenže s koncem října přichází Halloween, svátek všech strašidel a dýní a také nejvyšší čas, aby i kralupská obří byla k užítku. Pan Zahrádka na ni šel s motorovou pilou.

„Vrrrrr, drnn, drnn, drrrrrn!“ rozléhalo se hrůzostrašně krajem, když ten nástroj koupený v bazaru pod kopcem poprvé nastartoval. Benzínu bylo dost, ale zdá se, že špatné značky. Čadilo to jako v pekle o slavnosti navlhlého uhlí. A z toho dýmu a kouře se pomalu nořily obrysy špičatých zubů, které pan Zahrádka vyřezával z dýňové dužiny. „Vrrrrr, drnn, drnn, drrrrrn!“ zaryčelo to naposled a obří pusa se zazubila.

ČÍM JÁ BÝCH TI JEŠTĚ...

Ještě klínovitý nos, jurodivé oči a dalo by se říci, že byl s prací hotov.

Jenže to by nebyl pan Zahrádka, aby to tak nechal! Copak je na zahrádce někdy něco hotovo? Chystal se protáhnout mezi zuby takto oživlé kralupské obří dovnitř, aby se jí podíval na zoubek. Lépe řečeno na semínka, kterými hodlal obdarovat své blízké i vzdálené příbuzné. Některé neměl třikrát v lásce, ale i to svědčí o velké dobrotě pana Zahrádky, že i ty chtěl semínky kralupské obří oblažit.

Ale ještě než je oblažil, ještě než tam vlezl, něco ho napadlo: že zjistí, jestli je kralupská obří skutečně zralá.

Tak na ni zaklepal.

A k jeho velkému překvapení se ozval starý dutý hlas: „Dále!“

Asi byste v tu chvíli udělali to co pan Zahrádka. Hrklo by ve vás, protože byste se lekli.

Ale potom?

Vy byste vešli?

Pan Zahrádka vešel.

Uvnitř bylo nebylo nic.

Nebyl tam žádný mluvící zahradní trpaslík, žádná vysílačka, nebyl tam žádný duch ani nikdo, kdo by byl býval mohl mluvit. Uvnitř dýně to vypadalo jako uvnitř dýně. Takže tam hlavně byla spousta volného místa. Kdoví, bylo to tím jeho obzvláště výživným kompostem? Že do něj dával i lógr z kafe, mrtvou myšku a kopřivový výluh?

Jistě ne. Nevíme proč, ale to přece nevádí.

Z té dýně už pan Zahrádka vylézal ven, jen když musel. Zabydlel se v ní. Donesl si tam gauč, stůl a židli a skříň a bylo mu

tam dobře. Z druhé strany vyřezal do dýně okénko, kterým byla vidět oblá a bájná hora Říp. A postupně přestal chodit do úřadu. Stal se z něj totiž uznávaný oblastní spisovatel a cestovatel po vlastních představách.

Nějakou dobu trvalo, než si jeho knížky o dobrém zahrádkaření, včelaření a výhodách toho, když člověk nemusí chodit do úřadu, začali kupovat i v Jižní Koreji. Proto občas neměl peníze na to, aby si koupil chleba a máslo. Ovšem stačilo vzít nůž a dýňový chleba s dýňovým máslem byl nakonec taky fajn.

